

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2022-03-02
Besvaras senast
2022-03-09 kl. 12.00

Till klimat- och miljöminister Annika Strandhäll (S)

2021/22:1196 Klassificering av provmaterial från kärntekniska anläggningar

Årligen sker ett flertal transporter från de svenska kärntekniska anläggningarna med provmaterial till utländska forskningslaboratorier, framför allt gällande forskning kring materialutmattning. Definitionen på provmaterial skiljer sig dock beroende på om det tillförts reaktorn för bestrålning (radioaktivt ämne) eller material som är taget från reaktorsystemen (kärnavfall).

På senare år har antalet transporter ökat, vilket till stor del beror på avvecklingen av ett flertal anläggningar, och syftar bland annat till att identifiera nuklidsammansättningen för specifika anläggningsdelar inför slutförvar, men även till att undersöka materialutmattningen. Eftersom detta provmaterial tas från anläggningssystemen klassificeras det enligt den nuvarande definitionen, det vill säga kärnavfall.

Utförelse av kärnavfall kräver ett betydande arbete gällande tillståndsansökan för transport och utförelse av kärnavfall hos SSM, och det krävs även en ansökan gällande tillstånd för utförelse enligt EU-direktiv 2006/117/Euratom. Ovan nämnda förfarande är betydligt mer komplicerat än i de fall som materialproverna klassificeras som radioaktivt material, vilket gäller för det material som ”tillförts” reaktorn för bestrålning. Sådant provmaterial klassificeras som radioaktivt material och anläggningsägarna har vanligtvis redan tillstånd för transport och utförelse.

Problemet med definitionen kärnavfall respektive radioaktivt material gällande materialprover uppmärksammades i utredningen *Ny kärntekniklag – med förtydligat ansvar* (SOU 2019:16). Där konstaterade man att den svenska definitionen av kärnavfall avviker från internationell standard och även från sekundärlagstiftningen under Euratom. SSM har även i en skrivelse till regeringen framfört följande:

”Nu gällande krav medför oönskade konsekvenser genom att angelägna undersökningar av betydelse för en fortsatt strålsäker drift av svenska kärnkraftverk försvåras på ett betydande sätt.”

Detta problem uppkommer genom att det svenska regelverket betraktar materialprover som kärnavfall, vilket medför att det europeiska regelverket för radioaktivt avfall (kärnavfallsdirektivet) ska tillämpas för dessa prover.

Erfarenheterna av myndighetsutövningen är, i motsats till vad som antogs i förarbetena till kärntekniklagen, att den lagtekniska uppdelningen mellan kärnavfall och radioaktivt avfall inte främjat säkerhetsarbetet vid de kärntekniska anläggningarna.

Med anledning av detta vill jag fråga klimat- och miljöminister Annika Strandhäll:

Avser regeringen att verka för att ändra definitionen på provmaterial från kärntekniska anläggningar?

.....

Mattias Bäckström Johansson (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck